

[Time: 3 Hours]

[Total Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Select the correct answer and rewrite the statements (Any Ten) 10

1. The New Economic Policy is also briefly known as _____.
  - a) Liberalization Privatization Globalization policy
  - b) Finance Policy
  - c) Millenium Development Policy
  - d) Sustainable Development Policy
2. Which of the following is not true for the Right to Education Act?
  - a) Free education to all children between 6 to 14 years
  - b) It is an adult literacy program
  - c) It was enacted in 2009
  - d) It aims at providing elementary education
3. _____ is responsible for implementing the reforms under Make in India
  - a) Ministry of Finance
  - b) SIDBI
  - c) Department of Industrial Policy and Promotion
  - d) NABARD
4. _____ undertakes the purchase, storage, movement, transport, distribution and sale of food grains and other food stuff in India.
  - a) National Agricultural markets
  - b) Food Corporation of India
  - c) Agricultural Cooperative societies
  - d) Primary Agricultural societies
5. AGMARK helps to ensure _____.
  - a) Quantity of Product
  - b) Quality of Product
  - c) Origin of Product
  - d) Durability of Product
6. Suppose the Government supplies rice at the rate of Rs.10/kg at ration shops. This price is called _____.
  - a) Issue Price
  - b) Minimum Support Price
  - c) Procurement Price
  - d) Wholesale Price
7. The sale of Equity and bond capital invested by the government in public sector unit is called _____.
  - a) Liberalization
  - b) Disinvestment
  - c) Globalization
  - d) Merger
8. The main Objective of the Udyog Adhar Memorandum (UAM) scheme introduced for the MSME's is to _____.
  - a) Help with credit issues
  - b) Solve problem of delayed payments
  - c) Improve ease of doing Business
  - d) Provide funds for industrial fairs.
9. Which of the following sectors belong to service sector in India?
  - a) Minning
  - b) Insurance
  - c) Manufacturing
  - d) Forestry
10. Financial inclusion aims at providing financial services to _____.
  - a) Capitalists
  - b) Industrialists
  - c) Small and marginal farmers
  - d) Foreign investors

11. _____ banks combine the features of the commercial bank and a Cooperative bank.
a) Regional Rural Banks	b) Local Area Banks
c) Private Banks	d) Foreign Banks
12. _____ is the market for short term borrowing and lending of funds.
a) Capital market	b) Money market
c) Foreign exchange market	d) Derivative market

B) State whether the following statements are True or False. (Any Ten) 10

1. The new economic policy of 1991 relied on a combination of macroeconomic stabilization and structural reforms.
2. The concept of sustainable development comprises only of environmental and economic development.
3. FDI contributes to a country's balance of payments.
4. The National Agricultural Policy was launched on 28th July 2000.
5. The apex bank for agriculture and rural credit is SIDBI.
6. A good and efficient market system is necessary for agricultural progress.
7. Wholesale price Index (WPI) measures the level of industrial production in India.
8. MSMEs promote entrepreneurial skills in a country.
9. Water pollution is not a major problem in India.
10. NPAs is a critical issue in Indian banking sector.
11. Treasury Bills are a capital market instrument.
12. The Indian Capital market has organized and unorganized segments.

Q.2 Answer any TWO of the following. 15

- a. Briefly explain the rationale of the New Economic Policy 1991.
- b. Explain the measures taken by the Government for social infrastructure through health and family welfare.
- c. What is MNC? Discuss the role of MNCs in developing countries.

Q.3 Answer any TWO of the following. 15

- a. Discuss the main features of the National Agricultural Policy 2000.
- b. Critically evaluate the Agricultural price policy of India.
- c. Explain the problems of agricultural marketing in India.

Q.4 Answer any TWO of the following. 15

- a. Examine the issues faced by the public sector in India.
- b. Explain the significance of the MSME sector in the economic development of a country.
- c. Evaluate the role played by the service sector in India since 1991.

Q.5 Answer any TWO of the following. 15

- a. Explain the measures of operational technology introduced in banking system in recent years.
- b. Explain the unorganized segment participants in the Indian money market.
- c. Briefly discuss the reforms introduced in Capital market in India.

Q.6 Write short notes on any FOUR of the following.

20

- a. Invest India
- b. Minimum Support Price.
- c. Competition Act, 2003
- d. Recent developments in Health industry in India
- e. Functions of the money market.
- f. Structure of capital market

*****

मराठी रूपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते कृपया तपासून घ्या.

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न १ अ) योग्य उत्तर निवडा आणि विधाने पुन्हा लिहा (कोणतीही दहा)

१०

१. नवीन आर्थिक धोरणाला थोडक्यात _____ असेही म्हणतात.
 अ) उदारीकरण, खासगीकरण, जागतिकीकरण धोरण   ब) वित्त धोरण
 क) सहस्राब्दी विकास धोरण   ड) शाश्वत विकास धोरण
२. शिक्षण अधिकार कायद्याबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान सत्य नाही.
 अ) ६ ते १४ वर्षे वयोगटातील सर्व मुलांना मोफत शिक्षण   ब) हा प्रौढ साक्षरता कार्यक्रम आहे
 क) हा २००९ मध्ये लागू करण्यात आला   ड) याचा उद्देश प्राथमिक शिक्षण देणे आहे
३. 'मेक इन इंडिया' अंतर्गत सुधारणा अंमलात आणण्याची जबाबदारी _____ ची आहे.
 अ) वित्त मंत्रालय   ब) सिडबी (SIDBI)
 क) औद्योगिक धोरण आणि प्रोत्साहन विभाग   ड) नाबार्ड (NABARD)
४. भारतात अन्नधान्य आणि इतर खाद्यपदार्थांची खरेदी, साठवण, ने- आण, वाहतूक, वितरण आणि विक्री _____ ही संस्था करते.
 अ) राष्ट्रीय कृषी बाजारपेठा   ब) भारतीय अन्न महामंडळ
 क) कृषी सहकारी संस्था   ड) प्राथमिक कृषी संस्था
५. AGMARK _____ सुनिश्चित करण्यास मदत करते.
 अ) उत्पादनाची मात्रा   ब) उत्पादनाची गुणवत्ता
 क) उत्पादनाचे मूल्य   ड) उत्पादनाची टिकारूपणा
६. सरकार रेशन दुकानांमध्ये तांदूळ १० रुपये/किलो दराने पुरवते. अशा किंमतीला _____ म्हणतात.
 अ) विक्री किंमत   ब) किमान आधारभूत किंमत
 क) खरेदी किंमत   ड) घाऊक किंमत
७. सार्वजनिक क्षेत्रातील कंपन्यांमध्ये सरकारने गुंतवलेले भाग भांडवल आणि रोखे विकणे याला _____ म्हणतात.
 अ) उदारीकरण   ब) विनिवेश / निर्गुतवणूक
 क) जागतिकीकरण   ड) विलीनीकरण
८. सूक्ष्म, लघु आणि माध्यम उद्योगांसाठी (MSME) सुरू केलेल्या उद्योग आधार मेमोरँडम (UAM) योजनेचा मुख्य उद्देश _____ आहे.
 अ) कर्ज समस्यांमध्ये मदत करणे   ब) विलंबित देण्यांची समस्या सोडवणे
 क) व्यवसाय सुलभता सुधारणे   ड) औद्योगिक मेळाव्यांसाठी निधी पुरवणे

प्रश्न ३: खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ. २००० च्या राष्ट्रीय कृषी धोरणाच्या मुख्य वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- ब. भारताच्या कृषी किंमत धोरणाचे टीकात्मक मूल्यांकन करा.
- क. भारतातील कृषी विपणनाच्या समस्यांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न ४: खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ. भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राला भेडसावणाऱ्या समस्यांचे परीक्षण करा.
- ब. देशाच्या आर्थिक विकासात सूक्ष्म, लघु आणि माध्यम (MSME) क्षेत्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- क. १९९१ पासून भारतातील सेवा क्षेत्राने बजावलेल्या भूमिकेचे मूल्यांकन करा.

प्रश्न ५: खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ. अलीकडच्या वर्षात बँकिंग प्रणालीमध्ये सादर केलेल्या चालू तंत्रज्ञानाच्या उपाययोजना स्पष्ट करा.
- ब. भारतीय नाणेबाजारातील असंघटित विभागातील सहभागकर्त्यांचे स्पष्टीकरण करा.
- क. भारतातील भांडवली बाजारात केलेल्या सुधारणांवर थोडक्यात चर्चा करा.

प्रश्न ६: खालीलपैकी कोणत्याही चार विषयांवर थोडक्यात टीप लिहा.

२०

- अ. इन्व्हेस्ट इंडिया (भारतात गुंतवणूक)
- ब. किमान आधारभूत किंमत
- क. स्पर्धा कायदा, २००३
- ड. भारतातील आरोग्य उद्योगातील अलीकडील घडामोडी
- इ. नाणेबाजाराची कार्ये
- फ. भांडवली बाजाराची रचना

*****